

① 1971. SZERSTAD

Környezetalakítás szempontjából az egyéni és társadalmi lét legfontosabb tulajdonsága a mozgás. A mozgás, mint térbeli hely és helyzetváltoztatás jelensége, mint a pszichikum változásának jelensége, mint a társadalom strukturális és mennyiségi változásának jelensége egyaránt döntő meghatározója az emberi környezet alakulásának. A kettő között oksági összefüggést lehet felfedezni azzal a tartalommal, hogy az ok és okozat helycseréje lehetséges.

A mozgás tendenciájának okos felismerése olyan környezet kialakítását eredményezheti, mely nem áll útjában a mozgásnak. Fenti mozgások tulajdonsága a mozgás gyorsulása is, ez a körülmény tendencia jelleggel érvényesül, de a jelen korban a legfontosabb, élménytadó körülménynek kell tekinteni.

A tárgyak relatív /egyénhez tartozó/ és abszolút /társadalomhoz tartozó/ mennyiségének növekedéséből származó katasztrófa elkerülése látszik napjaink legizgalmasabb környezetalakítási feladatának. Ez a társadalom összes helyigényének csökkentésére irányuló stratégia taktikai eleme, mely negáció a gömbfelületen maximált természeti környezet megtartásának érdekében vált fontossá.

A helyváltoztatási mozgásformát vizsgálva a társa-

1974 (2)

SKOLKA

PTA 201

PTU 12

A kölni Heiko Kaube rövid cikkben számol be az idézett lap hasábjain tapasztalatairól "Egy építészkomuna Csehszlovákiában" címmel.

A cikk az épület-tervezés - mienktől alig különböző - helyzetének általános ismertetését előrebocsátva, részletesen foglalkozik egy libereci építészcsoporth, a "Skola" /kis iskola/ működésével. A "Skolát" egy állami tervező irodával laza kötelékben 15 fiatal építész számára hozták létre, úgy azonban, hogy épületeikért a finansziális garanciát az az iroda vállalja, sőt vélhetőleg szaktervezők is innen kapcsolódnak be a "Skolában" végzett tervezési munkába. A "Skolához" csak meghatározott ideig lehet tartozni. A tagok tehát állandóan cserélődnek, de mindig tehetséges, új-diplomás építészek kerülnek ide, hogy "...az iskolából hozott friss elképzeléseiket kipróbálhassák..." majd a "Skolából" kikerülve az anyairodában folytatják praxisukat

Az iskola bentlakásos. Munka-, és lakóhelyül /!/ egy öreg vendégfogadót alakítottak át, mégpedig úgy, hogy a térkapcsolatok a lakók egyéni és közösségi életét egyaránt biztosítsák. Az egyszemélyes hálófülkék az emeleten vannak, közvetlen kapcsolatban a szintén szeparált munkahelyekkel, melyek a földszintre kerültek, a központi nagy közösségi tér egyik oldala mentén. A nagy tér a tanácskozások, megbeszélések, viták helye, de itt a könyvtár, itt lehet olvasni is. A tér galériás. A keskeny galéria, mely a hálósobák előtt közbefut, kiállítótérként szolgál. A konyha-étkező, mosdó-WC, a fotólabor, a műhely és a leírószoba, valamint az épület bejárata a közösségi tér ~~hats~~ oldalára került.

Magától értetődik, hogy a munka és a magánélet ilyen összekapcsolódása, a munkaidő teljes feloldásával is jár. Az időbeosztás szabadságát, a munka természetesen szigorúan szabályozza, annál is inkább, mert a fent leírt szervezet segéd-erők alkalmazását kizárja. Az eredmények elsősorban egyéni teljesítményeknek köszönhetők, a közösségi élet és a munka viszont az egyéni teljesítményekbe a kollektiva értékeit is beleviszi.

Mi marad hátra ezután a gyakorlatiasságra törekvő krónikásnak? A "Skola" keretében létrejövő épületek és tervek minősége és a "Skolka" körülményei közötti összefüggésre rámutatni, anélkül hogy általánosításokba bocsájtkozna, hiszen azt úgy is elvégzi az olvasó.

⑤ 1982 - ÁTRIUM

A város tényleg nem fa.

Van két dolog az Átrium-szálló közelében, ami tulajdonképpen nincs is. Az egyik egy emlék, a másik egy képzet. Mindkettő alapja egy-egy ház; egymáshoz csak annyi a közük, amennyi az „Átrium”-hoz mindkettőnek.

Hiszem, hogy az a „van”, ami ezekre a „nincs”-ekre vonatkozik sokkal erősebb, mint bármely tényleges van.

Mert bennünk van, sérthetetlenül, nem vágyva kritikára vagy dicsőségre, alig függve időtől, divattól, személyes ítélőképességtől, ambíciótól, államkölcsonától, magyar vagy osztrák kivitelezőtől.

Ha tudnám, hogy ez a „van” mindenki számára van, akkor nem sivárítanám el azzal, hogy írok róla.

Ma már csak emlékkép helyettesíti annak a kettős tűzfalnak a képét, amit elfed az „Átrium”. Pedig benne áll a szálló mögötti sikátorban, de a sikátort végül mindkét oldalon házmagas prespánlemezzel lezárták. Véletlenül szülte szépségét őrzi egy terv, amit látványélményétől elvont lényegének felhasználásával még 76-ban Rex Kiss Béla csinált Tapolcára.

Mi is volt az?

Nagy, zártkonturú testbe lefelé szűkülően, vagy méginkább fölfelé bővülően belemart üveg, melynek mélyéből oszlopszerű test mered az ég felé (utólag az udvarba épített felvonó). A nagy tűzfal igazi fal-szépségeit kontúrjának formáján kívül a Lloyd palota ott ragadt tűzfal darabjának is köszönheti, ettől vált a nagy sík plasztikussá.

A másik „dolog” Budán van. A Lánchíd budai pilonja a középpontja annak a centrális projekciónak, ami a szállodához köti. Ezt a helyet az ember felületes automatizmussal unalmas tűzfaldekoriációként tartotta számon, mígnem a szálloda építésével egyidejűleg – Kobza László tervei szerint – új színezéssel új értelmezést kapott. A színek és persze ezáltal életre keltett ~~színek~~ ^{GENÉRI} féle tűzfal-architektúra egyszercsak, mint valami hologramot lábra állították azt a képzetes sort, amely tereket, formákat struktúrát – egyszóval házat helyettesít ezen a helyen. Az elpusztult Ybl-házból megmaradt a nyugati tűzfal, az udvar nyugati három emeletnyi kerítésfala és az északi szárny földszintje. Az udvar enyhén íves „kerítésén” az eredeti Ybl féle dekorációt állították helyre, amíg azokra a falmezőkre, amelyekhez valamikor az „U” alakú ház csatlakozott, párkányok és pilaszterek finom hálózataával kirajzolták az elpusztult épület metszetét. És hogy minek a metszetéről van szó, azt a megmaradt földszintes szárnyból lehet tudni, amely egyszersmind az udvari loggiasor térbeliségére és az udvar méreteire is utal. A földszintes szárny suta, provizórikus végfala, az emeleti pergola ideiglenessége, kulisszaszerűsége pedig már végképp elegendő útmutatás a képzetnek, hogy építkezzen kedve szerint, mert az épület elpusztulása óta a telkére nyomult Clark Ádám tér hömpölygő autó- és ember folyama virtuális (sőt pl. a metabolisták szerint igencsak valóságos) tömegként a képzetnek határt szab.

Micsoda harc: egy lenyomatokból, fragmentumokból táplálkozó képzet kel birokra azzal a testetlen testtel, amit a mozgó járművek és emberek mozgáspályái jelentenek!

Talán azért merül fel ez a képtelen képzet is, mely önálló testként fogja fel az egykori Ybl-ház udvarát, esetleg egy olyan testként, melyet minden oldalról csak a loggiák, vagy akár csak a kisebb traktus – folyosó – határol, vagy odáig is merészkedik a képzet, hogy valahol fenn egy nyitott tetőt véljen, amely maga alatt pontosan kijelöli a teret (kerthelyiségnek kell-e jobb).

Nem tudom, hogy nincs-e valami hiány a jelenlegi „közleményben”, nem kellene-e valamivel megjelölni az udvar negyedik sarkának a helyét is? Lehet, hogy ezzel a tűzfalokról leolvasható, ám bár nem létező tömeg legbizonytalanabb éle, amely ma már az úttestbe szűrődik bele, szintén határozottan a helyére kerülne?

Ybl az udvart nyugatról lezáró háromemeletes falat enyhén ívesre építette, volt rá oka elég. Így vált az udvar „apszisává” miközben statikai előnyökhöz is jutott (egy ugyancsak három emeletnyi egyenes fallal összehasonlítva), azután az udvar hosszoldalának szimmetrikus oszloprendje is csak így jöhetett létre a hegyesszögű telken. (A hegyesszög levágása következtében a tűzfal „mögé” kerülő helyiségről persze gondoskodott a legbelső sarokba helyezett világító udvarral.)

Az olvasatoknak ezen második rétegén túl van egy harmadik rétege is, mely a képzelőerőnek még egy újabb rétegét mozgatja meg: ezek a terasz pergolái, végfala, lépcsőháza, a helyreállított földszinti loggia és a rányíló egyetlen lapos ívű boltozattal lefedett tér, de főleg azok mai állapota, használatuk.

A város amiben élünk velünk él. Felfogjuk, sőt talán értjük is jelzéseit, múltjára emlékezünk, jelenével érzünk, jövőéért cselekszünk.

Amiről itt elmélkedtem az az Átrium-szálló városa is. Tudták-e ezt eléggé azok, akik gazdaként nyúltak hozzá?

Azt viszont köszönöm ennek háznak, hogy miközben fokozatosan és véglegesen elzárt előlem egy átriumnyi darabot az én városomból, azon közben hogy-hogynem megajándékozott a túlparton, a Lánchíd libikókájának ellenkező végén egy másik átriummal. A tudatomba beívódó „belső-udvarosság” értékelte fel bennem a Clark Ádám téri adottságokat.

Reimhoz Péter

vö.: Christopher Alexander: A város nem fa című tanulmányával.

(4) SPARTI 1983

(28)

(4)

Az épület kettős természete, átmenetisége
Spartacus uszoda

1983

Egy háború nélküli evolúciós periódus immár történelemmé nyúlt szakaszán – hova tovább – ellenőrizhető az a közhely, hogy a politikai struktúra a nyilvánosság előtt zajló szellemi életet ugyanúgy képes ideologikussá, rezisztenssé, célját-vesztetté, elbizonytalanodottá tenni, mint felszabadultan együttműködővé vagy toleránssá.

Persze - tudom - nehéz dolog az építészetet a szellemi élet részének tekinteni, hisz túlzottan súlyosak materiális meghatározói, de lehetetlen nem fel figyelni arra, hogy változásai a hatalomgyakorlásában bekövetkezett változásokkal mindig összeesnek.

Ezért nem volt igazi cezúra a magyar építészetben a háború után a fordulat - mint tudjuk -, csak néhány évvel később következett be. A dogmatizmus építésze stílus-diktátumként nyilván agitprop célú volt. A hatvanas években az értelmiség úgy érezte, megszabadulhat tevékenységének ideológiai korlátaiktól. A szellemi élet általános zavara (vagy technikája talán?) volt ezidőben, hogy más forrásokból származó fogalmi eszközöket próbált összeegyeztetni a hivatalos ideológiákkal. Az építészet is euforikus örömmel nyúlt „más forrásokhoz”, de összeegyeztetési készség nélkül. Diszkontinuitása nyilvánvaló és érthető. A hatvanas évek végére érik meg a helyzet arra, hogy az építészet - miként a hatalom is - végre alapkérdések tisztázásához is hozzálasson. Sajnos eléggé öntudatlanul, fel nem ismerve a helyzet pillanatnyi nyitottságát, azt a ritka lehetőséget, hogy a hatalom nem csak megengedő, hanem elváró is. A szellemi produktumok kis csoportok, alkotók szellemi magánvagyonát gyarapították ugyan, de a hatalmi apparátustól való distanciájuk miatt nem váltak sem közkinccsé, de még közellenséggé sem. (A distancia oka az építészet adott építészet-ellenes - materiális - technológiai meghatározottsága máig is.)

Még nincs rálátás az ez utáni évekre, de annyira markáns vonásokat mutatnak, hogy mégis megkísérelhető sommázásuk. Az alapkérdéseit magára hagyottan tisztázni próbáló építészet erejéből, új eredményei alapján álló, jelentős művek létrehozására nem futotta. A gyors látványos eredmények elmaradása nyomán keletkezett csalódás talaján rengeteg eklektikus továbblépési szándék sarjadt - tétova vagy bátor belehasítások az ismeretlenbe, vagy kevés meggyőződéssel a múlthoz fordulás.

Az mindenesetre látszik, hogy a hatalom elbizonytalanodásával ideológiavesztés jár együtt. Paradox módon az alkotások mára elideológiátlanodott pluralitása mintha a politikai struktúra demokratizálódását előlegezné meg.

A Spartacus uszoda létrejöttének ideje ez az átmeneti időszak.

Önmagával a tervezéssel megkísérelt alapkutatás (vagy inkább alapkutatásszerű eljárás) említett sikertelensége bőséges magyarázatot ad sok szigorú önkéntes kötelelem elvetésére, de a könnyűkezü személyeskedések földrai ekkor még nehézveretű alapigazságok rengéshullámain díszítik.

Úgy vélem ez az épület megértésének kulcsa!

Tehát szó sincs itt valamiféle idejétmúlt vagy át nem lényegített, esetleg kölcsönvett gesztusformáról (vagy, ahogy egy nyilvános vitán egy méltatója jellemezte: "konceptről"), hanem az épület formáját, mint eredményt "üdvözölhetjük".

És hogy minek az eredménye ez az épület?

Elsősorban annak, hogy még nem mondott le általános, örökérvényűnek vélt igazságok felismeréséről és felismertetéséről.

Konkrétabban: vizsgálja például a nagyfeszítávú tér, és a cellás kisterek térbeli elkülönítésének, megkülönböztetésének problémáit, és pedig a nagyfeszítávú tereknél mérnöki

Feladó: Eszter Walton <walton.eszter@gmail.com>
Küldve: szerda 2021. november 3 17:43
Címzett: csomay zsófia
Tárgy: RP-Mpnek -1985 -részlet

1985

Gondolom, az FÉS-estről mindent tudsz. Eseményeket úgysem lehet hűségesen leírni, ezért most – fél év után – szeretnék néhány bennem felmerült kétségről írni Neked.

Azt biztosan még így-úgy megtudtad, hogy miközben Te belerágtad magad a felületfolytonosság kérdésébe, addig – Pista szóhasználatával – néhányan a sokféleség kérdését jártuk körül. Ez lehet például véletlen is, de nekem elsősorban az a feltételezésem, hogy a poétikaként tengelybe állított problémakört mindenki kor- és helyazonosnak akarja tudni.

Az elmúlt években csinált terveimben egy autentikusnak látszó szerkesztésmód kínálkozott, mint a természetes (spontán?) sokszerűség tervezésben használható hordozója (ami egyúttal a tervezett spontaneitás masszív ellentétpárjának valamiféle feloldása is lehet): Az épület olyan – tulajdonképpen az egymáshoz ízesülés igényéről is lemondó, mindig az adott épület természetéből levezethető – kisebb-nagyobb elkülöníthető részből tevődik össze, melyek akár körbejárható térplasztikaként, akár egyszerre végiggondolható tervezési egységként, akár a kivitelezés egyidejűleg kezelhető (konszignált?) műdarabjaként önmagába zártak és egymástól elsősorban elkülönülők (mind morfológiai, szemiotikai, mind szerkezeti értelemben). Felületük – meg éppen a szedett-vedett külsejük miatt nem túl fontos jellegzetességük –, ha folytonos, akkor is véges és önmagába zárt. Elképzelhető éppen ezen az úton, hogy mindazok a tárgyak, szerkezetek, építmények, melyek közegébe így szétszedett épületük bekerül, melyek természete is efélének tűnik, talán befogadják és asszimilálják. Végső soron tehát egy próbálkozás arra nézve, hogy hogyan lehet megfelelni annak a silányságnak, amely van.

Rajzaidból tudom, hogy ott, ahol a ház és az utca ugyanabból az anyagból van, és a tetőre is ez az anyag kerül rá, és a nyílásokon semmi sem töri meg a felület folytonosságát, ott lehetetlen nem végiggondolni azt, hogy mi a helyzet akkor, ha a homogenitásnak ezt a totális változatát az afrikainál bonyolultabb helyzetekre is alkalmazzuk? Reménytelenül heroikus a vállalkozás, sőt tele van mazohista lemondással más természetű elemekről, azokkal való kapcsolódások lehetőségeiről. Valahol elvonttá válik, elegánsan kívülállóvá, teljesítménnyel pótol ingereket (vizuális, taktilis). Fegyelmezettsége klasszikus.

Visszatérve az alapkérdéshez: abban a világban, ahol Te keresed a kérdések választát, autentikus-e a felvetésed? Innen messziről a végletessé, véglegessé vált rendetlenség közös jellegzetessége inkább összekapcsolja, mint megkülönbözteti világainkat, azaz úgy rémlik, hogy görcsös ragaszkodásunk az egyetemes aktualitáshoz, és ezzel egyidejű itthoni autentikussághoz ezen a csatornán valósítható meg leginkább. Ez tehát az ellenvetésem, helyesebben inkább kételyem, kérdésem a FÉS-bemutatóval kapcsolatban. Persze ne gondold, hogy az a tehetség, amivel Te művekbe rejtet gondolataidat az rejtve maradt előttnünk. Sőt! Oly mértékben eredeti és meggyőző volt minden lap, hogy az előbbi kételyek okai voltak inkább elrejtve. Őszintén kívánom, hogy végre építő háznál is elmondhassam nyavalygásaimat.

⑥
KÖRNYEZET
TERVEZÉSI
TANULOK
SZACHMARI,
SZETVÉZÉSI
PROGRAM-
JAVAK
KATOLIA

- 1.3 A képzés alapfokán minden lehetőét megragadnék a tervezői tudást h i t e l e s í t ő, megalapozó anyagiismeretek megszerzésére, műhelygyakorlatok, üzemlátogatások, ~~üzemgyakorlatok~~, valamint anyagtani stúdiumok elvégzése révén. Ez az egyik fontos többlet, amit Zugliger jelent a Műegyetemhez képest.

AMHAQ ÉS
TÉNYISÉRTÉK

- 1.4 Sűrgetnék minden olyan stúdiumot, amely abba a rejtélyes univerzumba vezet, ahol a kommunikáció nyelve a forma. Jómagam hálás vagyok a Sorsnak, hogy megismerhettem ezt a nyelvet. Ezen a nyelven érteni és beszélni két különböző dolog, mindkettőt el kellene sajátítani hallgatóinknak mielőbb, hogy tanításunk se szoruljon a verbalitás területére.

- 1.5 Miféle építészeti világ vonz? Gyökereim a közelmúltból táplálkoznak, féltve őrzök egy ér-

tékes folyamatosságot, de előlött érzem antropológiai meghatározottságomat. ~~is~~. Töreksem a centrum felé; örömmel látom, hogy ott elveszti fontosságát a stílus, az individuum, sőt, nyűg maga a matéria is, melynek létezés módja az, hogy formája van. Tudom azonban, hogy tevékenységem csak is az anyagra irányul /meg a térre, talán/, de paradox módon arra figyelnék legszívesebben még is, amit az anyagtól a formák révén megtudhatunk.

VACALU

CONFERENCE

70

8

7

KALUPÁCS PÁD

Referátum vázlat

1990. IV. 9. Balatonalmádi

Referens: Reimholz Péter építész

Akkoriban, amikor a diplomát kérte kaptuk a szakmában a *flexibilitás* eszméjének hódolt mindenki.

Az épületet egy olyan *semleges* környezetet adó technikai eszköznek tekintettük, amely az általa nyújtott lehetőségek révén a használót, vagy méginkább annak állandóan változó igényeit, mint egy szemtelen arcú szürke inas, kiszolgálja. Hamarosan világossá vált azonban, hogy az épített környezet ilyen tulajdonságokkal csak nagyon nagy áldozatok árán, esetleg soha használatba nem vett képességek beépítése révén ruházható csak fel, ugyanakkor éppen a *flexibilitásra* való törekvés közben kiderült, hogy az épületek bizonyos térrészei semmi áron nem akarták alávetni magukat ezeknek a törekvéseknek. Az épületekben *kiszolgáló és kiszolgált* térrészek, zónák látszottak szépen elkülönülni, *flexibilitást* pedig csak a kiszolgált zónától lehet elvárni, mely ezt a jeles képességet éppen annak köszönhette, hogy megszabadították sok kellemetlen feladatától, kiszolgálták. Ezzel a *polaritással* velejárt azonban egy óriási haszon: a világ kétfélének akart látszani, kontrasztok, viszonylatok, kifejezések lehetősége lépett a korábban totálisnak hitt *semlegesség* helyébe. A megépül házak hamarosan jelezték ennek a két-pólusosságnak a hibáit is: két nagy erejű dolog kontrasztja, mint épület nagyságú dráma, a használók feje fölött zajló vizuális vihar, sem vitt közelebb a világ ezerarcúságához, sokféleségéhez hasonlítani akaró, abba szervesen beleépülő mikrokörnyezetek létrehozásához. A kétváltozós képlet túl egyszerűnek és túl agresszívnek mutatkozott.

Csalódásaink érdeklődésünket a terekről, tértípusokról a *tárgyakra*, a tárgyaknak az építmény létrehozásában vállalt szerepére irányították, abban a reményben, hogy a vágyott sokszínűséghez közelebb kerülünk, de a környezet kézbentartásának tervezői képességet megtartjuk. Nem volt nehéz rádöbben, hogy a nagyléptékű *vezérelve* *megjelölt* helyett az épületet az élet szabad folyásának sokszínűségének tükrözőjévé, azt minél kevésbé zavaró, de mégis *katalizáló* dologgá kell tenni!

Gondolataink alakulásának tendenciájára visszanézve elszörnyülködve láttuk, hogy a technicizált korunk tudományos módszereibe, a megismerés tudományos módszereibe vetett hitünkben csalódnunk kellett. Figyelmünk alattomosan egyre inkább *megformálási*, *közlési*, jelzési problémák felé fordul. Egyre kisebb az önvád, ha valahol a *tömszféra* *téremtő* fordulat csak elvi tisztátlanság révén tud megvalósulni.

Fontos azonban, hogy az építészet – építés műfaja, belső problémáinak feszegetése helyére a konkrét – helyi és tágabb – hazai használói körrel való *párbeszéd* lépett. Ehhez többen vélünk módszereket találni, de az akadémiassá válás veszélye ezidáig senkit sem fenyeget. Előbb nem kellene valósulni épületeknek, hogy megtudjuk, hogy hogyan tovább.

D. 210/14.1

1990. IV. 9.

Reimholz Péter

(8)

2007. RAIFFEISEN Lente Lente, jantor

Raiffeisen Back Office irodaház – Építész Lente András

8

Mostanában ez a korosztály dob nagyokat.

Lente András (42) ráadásul emblemikus figura, ezért talán nem túlzás a Raiffeisen irodaházban az építészet állapotának jellegzetességeit keresgélgni. Egy bizonyos állapotét.

AZ ÉPÍTÉS Lenteék horizontjának szélén még ott a nagygeneráció. Pontosabban az a nagygeneráció, melynek munkássága – minden egzisztenciális megnyomorítottság ellenére – a szellem belső függetlenségét, a teljesség – anyagi valóságtól független – megragadhatóságban hitt. Jánossyék generációjára gondolok, meg a Szentkirályi típusú gondolkodókra.

Műveiket – vagy inkább törekvéseiket – tiszta, végigvitt rendszerek jellemezték, az építészet hűvös, elvont világának az anyaggal szembeni fensőbbisége, őshit az architektonikában. Ők azok, akik még nem mentek bele kétes kimenetelű ötletelésekbe. Az újdonság – a „novum” – az originalitás, a magánmitológiák csak később váltak kötelezővé, hol a politikák, hol a formaképzés területén, hol mindkettőn. Annyit azonban ekkor még illett megtenni, hogy a kimondott „A”, „A”-ként vállalja és mérse meg önmagát. (Aki egyszer „A”-t mond, az mondjon „A”-t!) Ennek az lett a következménye, hogy az épületek ötleteinek, lényegületének, azaz alkotóelemeinek megfigyelt és felmutatott sajátosságai, konzekvensen kifejtett tulajdonságsomagok, részigazságok és igazságrészek az építészeti alkotásokat egyre inkább széttartóvá tették, a konstrukciókat dekonstruálták. Azt feltételezem, hogy Lente ezt nem fogadja el, vagyis, hogy felvetései önállósuljanak és a fejére nőjenek. Lekezelésüket viszont nem ambicionálja. A Raiffeisen-ház végül is erről a dilemmáról (ahogy mondani szokták drámáról) szól: az építész annak ellenére sem bíz saját felvetéseiben, hogy öntudatosan felveti azokat. Lente kitűnő építész, ezért kezében a konzekvens végiggondolás kényszerének univerzális hiánya, mint egy általános kétely izgalmas többértelműségek, „venturis” összetettsége és ellentmondásossággá finomodik ahelyett, hogy a ház

A mű alapfelvetései első látásra strukturálisak (velőtrázóak!): például az aulák ház, pl. az önállósult klímahomlokzat, pl. a tömör kontra üveg, pl. a bejárat és lépcsőház cseles helye, stb., stb., de biztosan nem az érdekli Lente, hogy a felvetéseit megértse, megfigyelje, kidolgozza és strukturálisan értelmezve egy egész részévé tegye, sokkal inkább az, hogy hihetetlenül gazdag és sokrétű formaforrásként felhasználja azokat. Aztán a formákkal pepecseljen nagy élvezettel.

Ha le is írok mindjárt néhány példát erről az eljárásról, már előre látom, hogy a példálózásra okot egy olyan értékrend nevében fogok találni, amely a példák pusztán felvetésével saját

⑨ EP. FÓTÁK

10

3

3 3

Az építészeti nyilvános cselekvés.

Az „Építészforum” állásfoglalást közöl a Régészeti és Művészettörténeti Társulat, az AICA és a Magyar Festők Társasága részéről, mely telítve van szelíd aggodalommal és tisztes jószándékkal egy fontos ügygel, a Modern Művészeti Múzeummal kapcsolatban. ezért úgy döntöttem, hogy megkísérlem az É.F.-ban saját tapasztalataimat elmondani a tárgyról, hasonló mozgatórugókkal. (Azért sietek, mert félok, hogy az ügy átpolitizálódik és akkor nincs többé mihez hozzászólni. Remélem nem politika az a kitétel, hogy a döntési helyzetben lévők részéről fenntartott homály a demokrácia hiányának érzetével párosul azok részéről, akik szeretnék megérteni a folyamatokat és jól éreznék magukat, ha egyetérthetnének a döntésekkel.)

Ez év augusztusában hét építészeti tanulmánytervet rendeltek nagyon szorított határidővel, jelképes díjért a Millenniumi Városcsopont 10. számú tömb beépítésére. (Skardelli, Szász, Szűcs, Vadász, Varga, Zoboki, Reimholz)

A tervezési kiírás a telekre (10.000 m²)

- Modern Művészetek Múzeumát (7000 m²)
- egy 350-400 ágyas 4 csillagos szállodát
- egy 15.000 m²-es irodaházat
- egy 1000-1500 m²-es aukciós házat (múzeumtól függetlenül)
- és 1900 autónak parkolóházat kért megoldani.

A múzeum programja úgy szól, hogy:

„maximum 3 szinten elhelyezhető kiállítótérrel:

kiállítótér ~ 3000 m²

raktárak ~ 2000 m²

egyéb funkcionális egységek ~ 2000 m²”

„A Múzeumban elkülönített tereket kell kiképezni időszakos és vendégkiállítások befogadására, ill. bérelhető tereket kell kialakítani e tereket ideiglenesen birtokba vevő galériák, magángyűjtemények, aukciók számára is.

A Múzeum része egy ún. művész-kávéház (lehetőleg dunai kilátással), ill. ajándék és könyvesbolt (lásd pl. Múcsarnok, Szépművészeti Múzeum stb.), valamint irodák, kutató és informatikai részleg, raktárak, műhelyek (restaurátor műhely). A tervezésnek már ezen a szakaszában is nagy figyelmet kell fordítani a látogatók mozgásának világos, áttekinthető